

Falszywa recepta - jak rozpoznać, komu zgłosić, jakie leki najczęściej znajdują się na takiej podrobionej recepcie, co grozi pacjentowi za podrabianie recept, czy możliwość drukowania recept mogło nasilić ten nielegalny proceder?

Autorzy:

adwokat Katarzyna Krupa, Dyrektor Biura Prawnego, Piktorex sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
dr n. farm. Piotr Merks, Prezes Zarządu, Piktorex sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Recepty, na jakie produkty lecznicze są najczęściej fałszowane?

Za jedną z głównych przyczyn fałszowania recept na produkty lecznicze, uznaje się trudności z dostaniem się do gabinetu lekarskiego, które powodują, że pacjenci przed wykupieniem recepty oraz zażyciem leku nie mogą przeprowadzić wcześniejszej konsultacji ze specjalistą. Konsekwencją tego jest fakt, że do najczęściej podrabianych produktów leczniczych zalicza się leki, które pacjent powinien przyjmować regularnie, takie jak m.in. preparaty antykoncepcyjne, ale także substancje psychotropowe oraz środki odurzające.

Jakie są metody podrabiania recept?

Falszowaniu recept na produkty lecznicze sprzyja obecnie rozwój techniki i powszechna informatyzacja naszego społeczeństwa.

Powszechną metodą podrabiania recept jest dopisywanie zwłaszcza numeru PESEL, co jest spowodowane chęcią uzyskania przez pacjenta większej dopłaty do leku, bądź uzupełnieniem danych, których lekarz nie umieścił na recepcie. Inną metodą fałszowania recept jest jej powielanie, polegające na zeskanowaniu recepty, przy zasłonięciu wszystkich „przeszkadzających” danych, a następnie ręcznym wpisaniu wszystkich danych „interesujących” fałszerza, w tym dotyczących numeru prawa wykonywania zawodu lekarza, co stanowi istotną, lecz wykonalną trudność. Recepta może również podlegać obróbce przy użyciu programu komputerowego. Metodą stosowaną przez osoby uzależnione od tramadolu lub klonazepamu jest kradzież kilku recept w gabinecie lekarskim, albo zakup gotowego, czystego blankietu na tzw. „czarnym rynku”. Recepty te charakteryzuje przesadna szczegółowość oraz bardzo duża ilość przepisane pacjentowi produktu leczniczego.

Podkreślenia wymaga, że za dużą przeszkodę w procederze fałszowania recept uznaje się wprowadzenie recept drukowych oraz usankcjonowanie kodów kreskowych, określających numer PESEL oraz numer prawa wykonywania zawodu lekarza. Pojawienie się tego typu zabezpieczeń ma gwarantować, że osoba nieuprawniona do wystawienia recepty, nie będzie posiadała możliwości umieszczenia na niej dodatkowych adnotacji. Nie oznacza to jednak, że nie istnieją inne sposoby fałszowania recept, które w ocenie specjalistów, nie są w pełni chronione przed działaniem fałszerzy.

Jak rozpoznać sfalszowaną receptę?

W trakcie realizacji recepty, farmaceuta powinien kierować się kilkoma podstawowymi zasadami, w celu wykrycia podrobionej recepty. Do zasad tych należy przede wszystkim wstępna ocena

zachowania pacjenta, analiza leków, które widnieją na receptce, sposobu zapisu tych leków oraz ich dawkowania. Warto również zwrócić uwagę na zgodność numeru recepty zapisanego kodem kreskowym z numerem umieszczonym w górnej części dokumentu. Dane te powinny być tożsame. Jeżeli jest inaczej, to istnieje podejrzenie, że recepta została sfalszowana. Ponadto należy także ocenić pieczętkę lekarską i nagłówkową, zwłaszcza pod względem ich widoczności i czytelności, ponieważ może zachodzić podejrzenie, że dane na receptce są nanoszone przez pieczętki skonstruowane tzw. „domowymi sposobami”.

Kogo należy powiadomić, gdy podejrzewamy, że recepta jest sfalszowana?

W razie zaistnienia uzasadnionego podejrzenia sfalszowania recepty, farmaceuta wydający lek odmawia realizacji recepty, zatrzymuje ją i niezwłocznie powiadamia o tym fakcie wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego oraz oddział wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia właściwe ze względu na adres prowadzenia apteki, a także, o ile jest to możliwe, osobę uprawnioną albo świadczeniodawcę. W sytuacji gdyby jednak farmaceuta bezpodstawnie odmówił realizacji recepty, to może on zostać pociągnięty do odpowiedzialności za czyny sprzeczne z normami regulującymi wykonywanie zawodu farmaceuty. Jeżeli natomiast chodzi o pacjenta, który posługuje się podrobioną receptą, to grozi mu za to kara grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.